מסורת השרים

עין משפט נר מצוה

פו א מיי' פ"ב מהלכות גניבה הלכה מ וס"ע מהלכות שחיטה הלי ג וס"ש כלל כ"מ :

דלא אכלי בשרא דתורא • לא דקדקתי טעמו של דבר : **ומאי שנא סיפא** • כיון דריסא לפי' לא עמד בדין [קלמר רחמנא] דחמשה בקר ואפי' חמשה חלפי בקר סיפא כשמת אביו ואחר כך טבח ומכר למה לא ישלם לאחיו את חלקם : **וטבחו** • כולו משמע : **ש"מ** • מדקתני מתניתין השוחט חולין בעזרה חייב : **אינה נשחטה אלא לבסוף** • הלכך כל כמה דטבח ,דמריה קא טבח ,וכגמר שחיטה הוא דמיתסר בהנאה : **כגון שנשחט מיעוט סימנין בחוץ וגמרן בפנים** • לו השליחן לרוב דבגמר עביחה הוא דאיתסרא ועד הסתא דמריה קא טבח : **אינה נשחטה** - אין שחיטה נקראת אלא לבסוף ,ונפקא מינה לענין המחשב בקדשים חוץ למקומם או חוץ לזמנן או מחשב שלא לשמן איכה מחשבה אח"כ חיסב בסוף שחיטה : **מתחילה ועד סוף** • וכל כמה דחשיב הוא מחשבה : **חולין שנשחטו בעזרה** • פלוגתא היא במסכת קדושין (דף נח:) אי דאורייתא היא אי דרבנן : (ב) **ור' יוחנן אמר ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף ,א"ל רב חביבי מחוזנאה לרב אשי** לימא קסבר רבי יוחנן "חולין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא דאי

[חולין נח: וע"ל ר"ש בן לקיש]

דלא אכלי בישרא דתורא,ואלא מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא? א"ל רישא קרינא ביה "וטבחו" כולו באיסורא סיפא לא קרינא ביה "וטבחו" כולו באיסורא: השוחט ונמצאת טריפה וכו' : א"ל רב חביבי מחוזנאה לרב אשי ש"מ "אינה" לשחיטה אלא לבסוף" דאי "ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף" ביון דשחט בה פורתא אסרה,אידך,לא דמריה הא טבח? א"ל רב הונא בריה דרבא כי קא מחייב, אהדוא פורתא ,א"ל רב אשי לא תידחי "וטבחו כולו בעינן" וליכא ,אלא קשיא? א"ל הכי אמר רב גמדא משמיה דרבא כגון ששחט מקצת סימנין בחוץ וגמרן בפנים *א"ל שמעון משום דרבי לוי סבא אינה לשחיטה אלא לבסוף

(ב) איכא דמתני לה אהא

דלא

התם אותם לבניכם ולא בעיניכם לבניכם אבל ממון דהכא שהכפל ד' וה' יולאין ממנו דהיינו בהמה הוא מוריש לבניו לפיכך זה הקנס מוריש לבניו ועוד גרלה לר"י דרבא ורב נחמן דהכא לא פליגי אסוגיא דרבה ואביי דפרק נערה (שם) דמיירי הכא כולה מתניתין כשעמד בדין ואמרו ליה חייב לתן לו דכה"ג אדם מוריש לבניו קנס כיון דא"ל חייב אתה ליתן לו ולא שייך השתא למפרך אריש"א ליפלוג בדידיה בטבח ומכר בחיי אביו בין עמד בדין ללא עמד דניתא ליה למתני כולה בעמד בדין דתו לא הוי קנס דאפ"ה בסיפא מת אביו ואח"כ טבח דפטור משום דבעינן וטבחו כולו באיסורא וליכא ואידוש זה אינו יכול להשמיטנו אלא במת אביו ואח"כ טבח ומכר אבל מעיקרא דסבירא ליה חמשה בקר אמר רחמנא ולא חמשה חלפי בקר והיינו טעמא דמפטר בסיפא פריך ליפלוג וליתני בדידיה במה דברים אמורים כשעמד בדין ואמר לו לא תן לו אבל לא עמד בדין פירוש שלא אמר לו לא תן לו אלא חייב אתה ליתן לו וטבח ומכר ואח"כ מת אביו פטור מטעם ולא ה' חלפי בקר *דהיינו טעמא דסיפא דסיפא נמי מייירי בלא עמד בדין בחיי אביו שלא אמר לו לא תן לו אלא חייב אתה לו אם כן בחנם נקט בסיפא מת אביו ואחר כך טבח דבזה הענין אפי' טבח ואחר כך מת נמי וקלת גרלה דוחק פירוש זה דמאחר דמועלת העמדה בדין דחייב אתה ליתן לו לענין שחשוב כאילו אם כן גם לענין זה תועיל שיחשוב כאילו נתחייב לאביו ה' בקר שלמים שמכח האב הוא מתחייב לשלם לאחיו ולא מכחם ור"י הלבן מפרש דבכל קנס אדם מוריש לבניו *והיינו דפרק נערה (שם) לענין קרבן שבועה חייבי כמו שמוכח תחילת הסוגיא דלענין קרבן שבועה שאל אביי לרבה ועל זה השיבו כי קאמינא ממון הוי לרבי שמעון להתחייב עליו קרבן שבועה להוריש לבניו שאם מת והשבועה אחר מיתת אביהם קנס שהיית חייב לאביו והעמידך בדין ונתחייבת לו בדין וכפר ונשבע ואחר כך הודה הואיל ואגלאי מילתא דבשעת שנפל ליד היורשים כבר היה ממון אצל אביהם שהרי כבר עמד עליו בדין ונתחייב לו ולא היה יכול להודות ולהפטר מהן אם כן לגבי דידהו אין עקרו קנס וה"ל דומיא דפקדון דקרא ומתחייב עליה קרבן שבועה אבל אם לא עמד בדין אע"פ שהיורש יורשו מכל מקום אין דומיא דפקדון ולא מחייב בשבועתו קרבן שבועה אפי' העמידוהו בדין ונתחייב להו בדין ואחר כך עתה כשחבעוהו כפר ונשבע והודה שהרי עיקרו קנס והא דאמר בתר הכי דאלעזריך קרא וכיחש לעמדה בדין ובגרה ואחר כך מתה דהתם כי קא ירית מינה קא ירית *מכל מקום אין דומיא דפקדון אע"פ שע"י ירושה בא ליד האב עכשיו הואיל ותחילתו קנס לגבי דידה ודידיה *אפי' מתה אחר שבגרה עיקרו קנס מיקרי לגבי האב ולא מתחייב קרבן שבועה ואם תאמר בפרק אלו נערות (שם דף נח: ושם ל"ה ע"ב) דקבעי יש בגר בקבר ופקע אב או אין בגר ולא פקע אב ואמאי פקע אב כשיש בגר בקבר הא דלין לו מכחו יהיה לו מכחו ירושה שיורש את בתו כיון דקנס נמי בר ירושה הוא ויש לומר דהתם אין יכול לזכות מכחה שהבת לא היתה ראויה לזכות בו מעולם* ואם תאמר וכי בעי מעיקרא יש בגר בקבר ודבנה הוי היאך יכול להיות של בנה הלא אינה יכולה להורישה כדקאמר בבעיא בתרייתא יש בגר בקבר ופקע אב ויש לומר דבעיא קמייתא הויא בבושת ופגם דהוי ממונא ומורשת שפיר לבנה אע"ג דבושת ופגם לא יש לקנס כדתנן בפרק נערה (שם דף מא:) לא הספיקה לעמוד בדין עד שמת האב הרי הן של עלמה משמע דאבושת ופגם נמי קאי מדקתני הרי הן לשון רבים הייבו דוקא לענין גביית האב איתקוש לקנס כדכתיב ונתן האיש השוכב עמה לאבי הנערה חמשים וגו' ודרשינן הנאת שכיבה כ' מכלל דאיכא בושת ופגם ואית דדרים תחת אשר עינה מכלל דאיכא בושת ופגם אבל הכא נהי דמפטר המאנס מן הקנס לפי שאין יכולה להורים שלא זכתה בו מבושת ופגם דהוי ממונא לא מפטר : **דאי** ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף מכי שחיט פורתא כו' • ממאי דחייב רחמנא אחולין בעזרה ואשחוטי חוץ לא מצי למפרך אי ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף מכי שחיט פורתא אסרה ואידך מהתך עפר בעלמא הוא אע"ג דליכא למימר דמחייב אההוא פורתא כמו שאפרש בסמוך דכיון דאין שם פסול אחר אלא דשחוטי חוץ לבדו ליכא למימר דבהכי חייב רחמנא אבל כשיש פסול אחר עמו אז יש לפטור אפילו למ"ד ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף כיון דבסוף שחיטה הוי כמתהך עפר בעלמא : **כי** קמחייב אההוא פורתא מחייב • תימה כיון דסוף השחיטה פוסלת אין לו להתחייב אפורתא קמא אפילו למ"ד ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף כדמשמע בפ"ב דחולין (דף כט:) דפריך מהאיש דאירע בה פסול בשחיטה בין קודם פסולה בין לאחר פסולה אין מטמאה בגדים בהזאתה קודם פסולה מטמאה בגדים לאחר פסולה אין מטמאה בגדים ואי אמרת ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף ניפלוג נמי בשחיטתה ומשני נתקלקלה בשחיטה קאמרת כיון דנתקלקלה בשחיטה לבסוף איגלאי מילתא למפרע דמעיקרא לאו שחיטה היא כלל ואותו קלקול מפ' ר"ת דלאו דוקא נתקלקלה בגוף השחיטה כגון נוחר ומעקר אלא אפי' נתקלקלה ע"י מלאכה שעשה בשעת שחיטה דומיא דאירע בה פסול בהזאתה דמיירי בפסול מלאכה דאי לאו הכי אכתי תקשה לו ניפלוג נמי בשחיטתה בפסול מלאכה אלמא משמע התם דאפי' למ"ד ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף כשאירע פסול באמצע אין תחילת השחיטה שחיטה וי"ל דהכא נמי ה"מ לאקשויי ליה אלא בלאו הכי מסלק ליה שפיר : **לימא** קסבר רבי יוחנן חולין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא • ותקשה דידיה דאי

אבל כפל מכלס שהרי עמד בדין וא"ל חייב אתה ליתן ויכול להורים לבניו • בעתק מחילופי גרסאות

אפי' לא עמד בדין וא"כ סוגיא דהכא מייירי בלא עמד בדין-בעתק מחילופי גרסאות

שקודם שנגרה לאחר העמדה בדין היתה שלו בתורת קנסא ומשנגרה היא שלה ע"י קנס-בעתק מהכ"ל

שהרי מתה כשהיא נערה-בעתק מהכ"ל

ואעפ"כ יליף מוכחא דפטור מקרבן שבועה-בעתק מחילופי גרסאות

נוסא/מבנה

(ב) ב) לשונות בדין א) שחלה: ו- שנה מתחלה ועד סוף ב- אינו אלא לבסוף ה) חולין בעזרה - (ברוא דבר אסור בה באוסר) אין נכנס חייב באחוריה (בקונטרס באחרי)

בלו' I תחלה בגד מבוסס על דין דאי דאינן מטוחל חולין בעזרה ועל זה ר' חביבי מחוזנאה מנסה לבסיס מסקנא אלא לבסוף

בלו' II בגד פותחת בד' לשות לדעת לדעתן שחלה ובאמצע ר' חביבי מנסה לבסיס מסקנא בדינו חולין בעזרה

נוסא

חולין בעזרה: דאורייתא - או דרבנן